Lietas arhīva Nr. CA-0496-17/12
ECLI:LV:ZAT:2017:1031.C24146016.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2017.gada 31.oktobrī

Zemgales apgabaltiesa
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Belicka,
tiesnese S.Maršāne, tiesnese I.Skudra,
ar tiesas sēdes sekretārēm E.Spodri, J.Zitāni,
piedaloties prasītājas pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/, atbildētāja pilnvarotajam pārstāvim /pers.C/ ,
izskatīja atklātā apelācijas instances tiesas sēdē Aizkrauklē, Jaunceltnes ielā 5 civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Baltic export" prasībā pret /pers.D/ par parāda piedziņu, kas ierosināta sakarā ar /pers.D/apelācijas sūdzību par Ogres rajona tiesas 2017.gada 21.februāra spriedumu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk arī SIA) „Baltic export" cēla tiesā prasību pret /pers.D/ par parāda piedziņu, kurā norādīja, ka puses noslēdza nomas līgumu, saskaņā ar kuru /pers.D/rīcībā tika nodota automašīna „VW CARAVELLE, reģistrācijas Nr.JM2215, uz laiku no 2015.gada 11.septembra līdz 2015.gada 12.septembrim. Laikā, kad nomnieks lietoja transportlīdzekli, transportlīdzeklis Polijā tika aizturēts, nomniekam nodots tikai 2015.gada 17.septembrī.

2015.gada 16.septembrī/pers.D/ parakstīja nomas līguma pielikumu, ar ko apliecināja, ka nomniekam jāmaksā SIA „Baltic export" EUR 55 par katru nokavēto dienu, jāsedz izdevumi, kas saistīti ar braucienu uz Poliju un atpakaļ, ieskaitot automašīnas stāvvietu, tulkojuma izmaksas 260,03 EUR un par izziņām EUR 21,96 , soda nauda EUR 2000 apmērā.

Nomnieks apņēmās visas summas samaksāt piecu dienu laikā no pielikuma parakstīšanas dienas, tātad līdz 2015.gada 21.septembrim.

Prasītāja atsaucās uz Civillikuma 1431., 1587., 1811.pantu un norādīja, ka I.Smirnovs ir samaksājis Nomas līguma pielikumā norādītās summas, izņemot naudas sodu 2000 EUR un tulkojuma izmaksas EUR 110 apmērā, līdz ar ko ir izveidojies parāds EUR 2110 apmērā, kuru atbildētājs nav samaksājis.

Prasītāja atsaucās uz Civillikuma 1765.panta pirmo daļu un norādīja, ka likumiskie procenti tika aprēķināti no EUR 110 par nesamaksātajām tulkojuma izmaksām par 381 dienu no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 6.oktobrim un ir EUR 6,88 .

Lūdza tiesu piedzīt no Igora Smirnova par labu SIA „Baltic export" kopējo parādu EUR 2116,88 , visus tiesāšanās izdevumus, kā arī noteikt SIA „Baltic export" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6 procentus.

Ar Ogres rajona tiesas 2017.gada 21.februāra spriedumu prasība apmierināta pilnībā, no Igora Smirnova par labu SIA „Baltic export" piedzīts parāds EUR 2110 , likumiskie nokavējuma procenti 6,88 EUR par laika periodu no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 6.oktobrim un tiesāšanās izdevumiEUR 322,23 , kopā - EUR 2439,11 , SIA „Baltic export" noteiktas tiesības saņemt likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no galvenā parāda summas (EUR 2110) līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

No lietas materiāliem redzams, ka 2015.gada 11.septembrī starp SIA „Baltic export" kā iznomātāju un Igors Smirnovs kā nomnieku tika noslēgts Nomas līgumu Nr.0035 par automašīnas VW CARAVELLE, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, iznomāšanu uz laiku no 2015.gada 11.septembra pkst.18:00 līdz 2015.gada 12.septembrim plkst.18:00, ar nomas maksu EUR 55 par dienu.

2015.gada 16.septembrī tika noslēgts Nomas līguma pielikums, kurā apliecināja, ka nomniekam ir jāmaksā SIA „Baltic export" par katru nokavēto dienu EUR 55 apmērā; jāsedz visi izdevumi, kas saistīti ar braucienu uz Poliju un atpakaļ uz Latviju, ieskaitot automašīnas stāvvietu, tulkojuma izmaksas EUR 260,03 un par izziņām EUR 21,96; soda naudu EUR 2000 apmērā.

Tiesa atsaucās uz Civillikuma 1587.un 1402.pantu un atzina, ka pamatota un apmierināma prasītāja prasība daļā par procentu EUR 6,88 piedziņu no atbildētāja.

Tiesa atsaucās uz Civillikuma 1753., 1756.pantu un 1946.panta pirmo daļu un norādīja, ka prasītāja procentus ir aprēķinājusi par laika periodu no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 6.oktobrim. Nav pamata apšaubīt prasītāja veikto procentu parāda aprēķinu, un to apmērs nesasniedz pamatparāda summu. Tiesa secināja, ka prasība šajā daļā ir apmierināma, jo atbildētājs /pers.D/nav savlaicīgi samaksājis par saņemtajiem pakalpojumiem, līdz ar to pieļāva nokavējumu.

Atbildētājam ar 2016.gada 9.septembra brīdinājumu par parāda samaksu ir pieprasīts samaksāt parādu līdz 2016.gada 12.septembrim.

Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus, kas apliecinātu parāda samaksas faktu.

Tiesa atzina, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu prasītājas labā no atbildētāja /pers.D/piedzenami tiesas izdevumi – samaksātā valsts nodeva EUR 317,53 apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 4,70 apmērā, kopā - EUR 322,23 .

Spriedums pamatots ar Civillikuma 1753., 1756., 1765., 1943., 1946.pantu un Civilprocesa likuma 41., 42., 93., 97., 193., 195., 199., 204.[1], 413.-415. pantu (lietas 34.-36.lapa).

Par Ogres rajona tiesas 2017.gada 21.februāra spriedumu Igors Smirnovs iesniedza apelācijas sūdzību, ar kuru pārsūdz spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka par tiesas sēdi 2017.gada 7.februārī uzzināja tikai, kad tika saņemta pavēste, turklāt nekādus citus dokumentus no tiesas, tajā skaitā prasības pieteikumu netika saņēmis, atbildētājs atradās Lielbritānijā, līdz ar to, nesaņemot no tiesas dokumentus, viņam nebija iespēja ar tiem iepazīties un nolīgt savas intereses pārstāvošu advokātu vai pārstāvi. Par lietas izskatīšanas datumu un faktu atbildētājs uzzināja nejauši internetā Lielbritānijā, un viņam fiziski nebija iespējams iesniegt pašam rakstisku iesniegumu tiesai par neierašanos.

Lai gan atbildētāja sieva /pers.E/2017.gada 2.februārī iesniedza Ogres rajona tiesā iesniegumu (pielikumā) ar lūgumu atlikt lietas izskatīšanu uz laiku, kas nepieciešams iespējai iepazīties ar lietu, noīgt advokātu vai pilnvaroto personu, izsniedzot attiecīgu notāra pilnvaru, un informēja tiesu, ka atbildētājs ieradīsies Latvijā 2017.gada maijā, kad viņš arī varētu visu nokārtot lai pilnvērtīgi piedalītos lietas iztiesāšanā, par šo faktu tiesa spriedumā neko nav norādījusi, nav minējusi par informācijas saņemšanu.

Tādējād, tiesa, izskatot lietu un neļaujot šajā lietā atbildētājam pilnvērtīgi aizstāvēt sevi, pilnvērtīgi piedalīties lietas iztiesāšanā, pārkāpa Civilprocesa principus par pušu līdztiesību un sacīksti. Tā kā par prasības pieteikumu atbildētājs nebija informēts, tiesai nebija tiesiska pamata turpināt lietas izskatīšanu.

Tiesas pieprasītais rakstveida paskaidrojums, uz ko ir atsauce spriedumā, arī nevarēja tikt iesniegts, jo pašu prasības pieteikumu atbildētājs nebija saņēmis.

Tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 209.panta pirmās daļas 2.punktam noteikumiem bija jāatliek lietas izskatīšana, jo atbildētājs, kam paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, neieradās tiesas sēdē tāda iemesla dēļ, kuru tiesa atzīst par attaisnojošu. Tiesa zināja, ka atbildētājs atrodas ārpus Latvijas un noteiktā laikā nevarēs ierasties tiesā. Tas bija pietiekami attaisnojošs iemesls lai atliktu lietas iztiesāšanu. Tā kā tiesa izskatīja lietu bez atbildētāja piedalīšanās tiesas sēdē, atbildētājs nevarēja īstenot savas tiesības, ko paredz Civilprocesa likuma normas.

Tā kā tiesa savu secinājumu pamatošanai izmantojusi materiālus, kuriem nav pierādījumu tiesiskā rakstura, un tie nav tikuši akceptēti Civilprocesa likuma 93.-95.pantā noteiktajā kārtībā, tiesas spriedumu konkrētajā gadījumā nevar atzīt par tiesisku, un tas ir atceļams.

Tiesa rīkojās pretlikumīgi un neizvērtēja lietas apstākļus, attiecās pret lietu formāli, un pušu procesuālo tiesību realizēšanas iespējas un nepieciešamība bija jāvērtē katras konkrētās situācijas kontekstā, ko tiesa nav ņēmusi vērā.

Pieņemot spriedumu, Ogres rajona tiesa pārkāpa Satversmes 89. un 92.pantu, kas attiecās arī uz atbildētāju.

Tiesa, iztiesājot lietu, neievēroja Civilprocesa likuma 151.panta otrās daļas noteikumus, kas nosaka, ka tiesnesis vada lietas iztiesāšanu tā, lai nodrošinātu visiem lietas dalībniekiem vienādas iespējas piedalīties lietas apstākļu nodrošināšanā. Šādas iespējas atbildētājam tika liegtas.

Lūdz tiesu Ogres rajona tiesas 2017.gada 21.februāra spriedumu lietā Nr. C24146016 atcelt pilnībā un lietu nodot jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā citā tiesas sastāvā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar Civilprocesa likuma 93., 94., 95., 151.p. 2.d., 165., 209. panta pirmās daļas 2.punktu, Latvijas Republikas Satversmes 89., 91., 92.pantu (lietas 46.-48.lapa).

SIA „Baltic export" iesniedza tiesā rakstveida paskaidrojumu par apelācijas sūdzību. Prasītāja noraida atbildētāja apelācijas sūdzībā norādītos argumentus.

Galvenais atbildētāja arguments ir, ka viņš no tiesas nesaņēma dokumentus, ka tikai nejauši uzzināja par lietas izskatīšanu un ka viņa sieva tiesā iesniedza lūgumu atlikt lietas izskatīšanu uz laiku.

Atsaucas uz Civilprocesa likuma 56. panta piekto daļu (redakcijā no 2016.gada 31.jūlija līdz 2016.gada 31.decembrim) un norāda, ja atbildētājs nav sasniedzams tā deklarētajā dzīvesvietas adresē, tad tā ir paša atbildētāja, nevis tiesas atbildība.

Attiecībā par iesniegto lūgumu atlikt lietas izskatīšanu prasītāja norāda, ka visi atbildētāja argumenti ir noraidāmi. Ja atbildētājs uzzināja par tiesas sēdi, atbilstoši Civilprocesa likuma 74.panta septītās daļas 1. un 2. punktam viņam pēc tiesas aicinājuma bija jāierodas tiesā vai savlaicīgi rakstveidā jāpaziņo par iemesliem, kuru dēļ nevar ierasties uz tiesas sēdi, iesniedzot par to pierādījumus.

Atbildētājs neizpildīja nevienu no šiem pienākumiem. Apstāklis, ka trešā persona (atbildētāja sieva) tiesā iesniedza lūgumu, nevar tikt uzskatīts par atbildētāja iesniegtu lūgumu, jo sieva nebija noteiktajā kārtībā pilnvarota. Tiesa nevar pieņemt iesniegumus un lūgumus no trešajām personām, pat no laulātajiem, jo trešo personu griba un rīcība nav uzskatāma par lietas dalībnieka gribu un rīcību.

Atbildētājs līdz 2017.gada 7.februāra tiesas sēdei un arī apelācijas sūdzībai nav pievienojis nevienu pierādījumu par iemesliem, kuru dēļ viņš 2017.gada 7.februārī nevarēja ierasties uz nozīmēto tiesas sēdi, tāpēc nav saprotams, kādēļ viņa neierašanās uz tiesas sēdi būtu atzīstama par attaisnojošu. Atbildētājs nemin konkrētu datumu, kad viņš nejauši internetā uzzināja par lietas izskatīšanas datumu un laiku, tomēr tas varēja būt vismaz 2017.gada 1.februāris, kad lūgumu tiesā iesniedza atbildētāja sieva. Tātad pats atbildētājs no 2017.gada 1.februāra līdz nozīmētajai tiesas sēdei 2017.gada 7.februārim varēja uz tiesu nosūtīt attiecīgu lūgumu, jo bija atlikušas 6 dienas. Ja lūgumu nevēlējās sūtīt pa pastu, atbildētājs lūgumu tiesai varēja nosūtīt elektroniski, parakstītu ar elektronisko parakstu, vai aizpildot elektronisko dokumentu Latvijas tiesu e-pakalpojumu portālā https://manas.tiesas.lv. Atbildētājs nav norādījis pat nevienu iemeslu, kādēļ viņš pats nevarēja pieteikt lūgumu par tiesas sēdes atlikšanu.

Atbildētājs pats neīsteno savas civilprocesuālās tiesības, tajā skaitā neiepazīstas ar lietas materiāliem, nepiedalās pierādījumu pārbaudīšanā, nedod tiesai mutvārdu un rakstveida paskaidrojumus, tad nav pamata atcelt tiesas spriedumu.

Atbilstoši Civilprocesa 416. panta pirmās daļas 5. punktam atbildētāja apelācijas sūdzība ir noraidāma, jo nesatur objektīvus pierādījumus, kas apstiprinātu atbildētāja apgalvojumus.

Tāpat prasītāja vērš tiesas uzmanību, ka atbildētājs apelācijas sūdzībā norāda tikai uz procesuālo tiesību normu pārkāpumiem, bet nevienu reizi nenorāda, ka lietā nepareizi konstatēti fakti vai nepareizi novērtēti pierādījumi, sniegts nepareizs lietas apstākļu juridiskais novērtējums vai nepareizi piemērota materiālā tiesību norma (lietas 74.lapa).

Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotais pārstāvis /pers.C/ apelācijas sūdzību uzturēja, prasību neatzina, sniedza paskaidrojumus.

Prasītājas SIA „Baltic export" pārstāvis /pers. B/ apelācijas sūdzību neatzina, prasību uzturēja, sniedza paskaidrojumus.

MOTĪVU DAĻA

Apelācijas instances tiesa, noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka prasība ir apmierināma, bet apelācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts sūdzībā.

No apelācijas sūdzības (lietas 147.-151.lapa) izriet, ka atbildētājs /pers.D/Ogres rajona tiesas 2017.gada 21.februāra spriedumu ir pārsūdzējis pilnībā, lūdzot pirmās instances tiesas spriedumu atcelt un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka par tiesas sēdi 2017.gada 7.februārī uzzināja tikai, kad tika saņemta pavēste, turklāt nekādus citus dokumentus no tiesas, tajā skaitā prasības pieteikumu, netika saņēmis, jo atradās Lielbritānijā, līdz ar to, nesaņemot no tiesas dokumentus, viņam nebija iespēja ar tiem iepazīties un noīgt savas intereses pārstāvošu advokātu vai pārstāvi.

No prasības pieteikuma redzams, ka prasītājs norādījis atbildētāja deklarēto dzīvesvietu uz kuru sūtāmi tiesas dokumenti. Lietā nav strīda, ka adrese /adrese A/ ir atbildētāja deklarētā dzīvesvieta visā lietas izskatīšanas laikā, ko arī atbildētājs norādījis apelācijas sūdzībā tiesai (lietas 5., 46.lapa).

Civilprocesa likuma 56.panta otrā un trešā daļa noteic, ka tiesas sagatavotos dokumentus nosūta ar vienkāršu pasta sūtījumu. Tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu.

Civilprocesa likuma 56.[1] panta pirmā daļa noteic, ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, izņemot tā devītajā daļā paredzēto gadījumu, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu, un tiesas dokumenti ir izsniegti.

Civilprocesa likuma 58.panta pirmā daļa uzliek par pienākumu lietas dalībniekam paziņot tiesai par savas adreses maiņu lietas tiesvedības laikā. Ja tāda paziņojuma nav, pavēsti nosūta pēc pēdējās tiesai zināmās adreses. Šajā gadījumā uzskatāms, ka lietas dalībniekam ir paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu.

No atbildētāja apelācijas sūdzībā izteiktajiem argumentiem secināms, ka atbildētājam par tiesas sēdi bija paziņots, un viņam bija zināms par tiesas sēdi 2017.gada 7.februārī. No lietā iesniegtās /pers.E/, kas norāda, ka ir atbildētāja laulātā, vēstules tiesai izriet, ka jau 2017.gada 1.februārī atbildētājam bija zināms par tiesas sēdi, kas nozīmēta uz 2017.gada 7.februāri.

Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka apelācijas instances tiesa neatkarīgi no apelācijas sūdzības motīviem ar lēmumu atceļ pirmās instances tiesas spriedumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, ja apelācijas instances tiesa konstatē, ka tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka pienākumu paziņot lietas dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir ievērojusi Civilprocesa likumā noteikto paziņošanas kārtību un nosūtījusi atbildētājam pavēsti par tiesas sēdi uz viņa deklarēto dzīvesvietu.

Atbildētājs nebija sasniedzams savā deklarētajā dzīvesvietā, nebija savlaicīgi paziņojis tiesai par savu adreses maiņu, līdz ar to atbildētājs uzņēmās risku, ka lieta var tikt izskatīta viņa prombūtnē.

Atbildētājs norāda, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 209.panta pirmās daļas 2.punktam noteikumiem bija jāatliek lietas izskatīšana, jo atbildētājs, kam paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, neieradās tiesas sēdē tāda iemesla dēļ, kuru tiesa atzīst par attaisnojošu. Tiesa zināja, ka atbildētājs atrodas ārpus Latvijas un noteiktā laikā nevarēs ierasties tiesā. Tas esot bijis pietiekami attaisnojošs iemesls lai atliktu lietas iztiesāšanu. Tā kā tiesa izskatīja lietu bez atbildētāja piedalīšanās tiesas sēdē, atbildētājs nevarēja īstenot savas tiesības, ko paredz Civilprocesa likuma normas.

Pirmās instances tiesas 2017.gada 7.februāra tiesas sēdes protokolā norādīts, ka tiesa atbildētāja neierašanos atzinusi par neattaisnotu un uzsākusi lietas izskatīšanu pēc būtības.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka tas apstāklis, ka atbildētājs pēc savas izvēles lietas izskatīšanas laikā atrodas ārpus Latvijas, nevar tikt uzskatīts par attaisnojošu iemeslu, kas būtu par pamatu atlikt lietas izskatīšanu.

Attaisnojoša iemesla pamatā var būt kāds objektīvi pastāvošs, no lietas dalībnieka neatkarīgs priekšnoteikums, kas bijis par šķērsli procesuālās darbības izdarīšanai noteiktajā termiņā.

Ņemot vērā, ka atbildētājs norāda, ka viņam bija zināms par nozīmēto tiesas sēdi, tad atbilstoši Civilprocesa likuma 74.panta septītās daļas 1. un 2. punktam viņam pēc tiesas aicinājuma bija jāierodas tiesā vai savlaicīgi rakstveidā jāpaziņo par iemesliem, kuru dēļ nevar ierasties uz tiesas sēdi, iesniedzot par to pierādījumus.

Atbildētājs līdz 2017.gada 7.februāra tiesas sēdei nebija iesniedzis un arī apelācijas sūdzībai nav pievienojis nevienu pierādījumu par iemesliem, kuru dēļ viņš 2017.gada 7.februārī nevarēja ierasties uz nozīmēto tiesas sēdi, līdz ar to pirmās instances tiesai nebija pamats viņa neierašanās uz tiesas sēdi atzīt par attaisnojošu.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā norādītie argumenti par lietas izskatīšanas atlikšanu ir motivēti ar subjektīviem apstākļiem, kas atkarīgi no paša lietas dalībnieka – neesot sasniedzamam savā deklarētajā adresē, nepaziņojot tiesai savlaicīgi savu adresi saziņai ar tiesu, izbraucot no valsts. un nepilnvarojot personu, kas būtu tiesīga pārstāvēt atbildētāju viņa prombūtnes laikā, nepaziņojot tiesai par neierašanās iemesliem. Visi minētie apstākļi ir saistīti ar atbildētāja paša viegļprātīgu attieksmi pret savu lietu kārtošanu un savu tiesību aizsardzību un interešu nenodrošināšanu.

Tiesa prasības pieteikuma norakstu atbildētājam izsūtījusi 2016.gada 19.oktobrī uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietas adresi (lietas 22.lapa). Līdz ar to atbildētājam bija pietiekami daudz laika sagatavoties lietas izskatīšanai, kas tika nozīmēta uz 2017.gada 7.februāri. Atbildētājam, uzzinot par tiesas sēdi, nebija šķēršļu paziņot, ka viņš nav saņēmis prasības pieteikumu, un lūgt tiesai izsūtīt viņam to atkārtoti.

Tiesas ieskatā atbildētāja izvēle deklarēt dzīvesvietu adresē, kurā viņš faktiski nedzīvo un nav sasniedzams, nav atzīstama par attaisnojošu apstākli kas būtu par pamatu atlikt tiesas sēdi. Šādā atbildētāja paviršībā nav vainojama pirmās instances tiesa, kas likumā noteiktajā kārtībā atbildētajam paziņoja par lietas izskatīšanu.

Tā kā atbildētājs nav izpildījis savus procesuālos pienākumus (Civilprocesa likuma 74.panta septītā daļa, 58.panta pirmā daļa), un atbildētājs šajā tiesas procesā faktiski ir izvairījies no sūtījumu saņemšanas ((lietas 25.lapa), tiesas sūtītie dokumenti atdoti atpakaļ tiesai ar norādi „atstāts aicinājums, beidzies glabāšanas laiks", tiesa atzīst, ka atbildētājs apzināti ir atteicies no savu tiesību realizēšanas, centies novilcināt lietas izskatīšanu un uzņēmies risku par to, ka lieta var tikt izskatīta viņa prombūtnē. Prasītājam, savukārt, ir tiesības uz to, lai viņa prasība tiktu izskatīta saprātīgā termiņā un lietas izskatīšana netiktu nepamatoti novilcināta, kas ir viena no garantijām, kas ietverta tiesībās uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar minēto Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka lietā nepastāv Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktais gadījums, kad pirmās instances tiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Atbildētājs apelācijas sūdzībā arī norādījis, ka viņam tika liegtas tiesības uz savu procesuālo tiesību īstenošanu, aizstāvēties pret prasību, sniegt savus iebildumus pret prasību.

Ņemot vērā, ka prasītāja prasība izskatāma visās trīs tiesu instancēs, atbildētājam nebija liegts izteikt savus iebildumus pret prasības pamatotību, nosūtot rakstveida paskaidrojumus pirmās instances tiesai, izteikt tos apelācijas sūdzībā un visbeidzot arī apelācijas instances tiesā tiesas sēdē, kurā piedalījās atbildētāja pārstāvis, atbildētāja pārstāvim bija iespēja izteikt visus argumentus un apsvērumus par prasības pamatotību pēc būtības. Līdz ar minēto pie šādiem apstākļiem tiesa konstatē, ka atbildētāja Satversmes 92.pantā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu nav tikušas aizskartas.

Civilprocesa likuma 426.pants noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, nenosūtot to jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, izņemot šā likuma 427.pantā norādītos gadījumus. Ņemot vērā, ka lietas nosūtīšanai jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai nav pamata, apelācijas instances tiesai jāizskata lieta pēc būtības.

Lietā nav strīda par to, ka SIA „Baltic export" un /pers.D/noslēdza Nomas līgumu Nr.0035, saskaņā ar kuru /pers.D/pieņēma lietošanā automašīnu VW CARAVELLE, reģistrācijas Nr.JM2215 uz laiku no 2015.gada 11.septembra līdz 2015.gada 12.septembrim.

Laikā, kad nomnieks lietoja transportlīdzekli, transportlīdzeklis Polijā tika aizturēts. Tranportlīdzeklis iznomātājam tika atdots 2015.gada 17.septembrī.

2015.gada 16.septembrī /pers.D/parakstīja Nomas līguma pielikumu, kurā puses vienojās, ka nomniekam ir jāmaksā SIA „Baltic export" par katru nokavēto dienu EUR 55,00 apmērā; jāsedz visi izdevumi, kas saistīti ar braucienu uz Poliju un atpakaļ uz Latviju, ieskaitot automašīnas stāvvietu;

tulkojuma izmaksas EUR 260,03 un par izziņām EUR 21,96; soda naudu EUR 2000,00 apmērā. Nomnieks apņēmās visas summas samaksāt piecu dienu laikā no pielikuma parakstīšanas brīža, tātad - līdz 2015.gada 21.septembrim.

Prasītāja norāda, ka atbildētājs ir samaksājis Nomas līguma pielikumā norādītos maksājumus, izņemot soda naudu EUR 2000 apmērā un tulkojuma izmaksas EUR 110 apmērā, līdz ar to ir izveidojies parāds EUR 2110 apmērā.

Prasītāja aprēķinājusi likumiskos nokavējuma procentus no EUR 110 par 381 kavējuma dienu no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 6.oktobrim, kopā EUR 6,88.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punktu patērētājs ir fiziskā persona, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot preci vai pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību.

No pušu pārstāvju sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka atbildētājs transportlīdzekli nomājis, lai veiktu komercpārvadājumu, līdz ar to tiesa atzīst, ka pušu tiesiskajām attiecībām nav piemērojami Patērētāju tiesību aizsardzības likuma noteikumi.

Lietā ir strīds par to, vai atbildētājam jāmaksā nomas līguma 7.7.punktā un 2015.gada 16.septembrī pušu parakstītajā Nomas līguma pielikumā noteiktā soda nauda EUR 2000 apmērā.

No prasītājas pārstāvja paskaidrojumiem apelācijas instances tiesā izriet, ka atbildētāja nomātā automašīna tika aizturēta Polijā, jo atbildētājs veica nelegālus komercpārvadājumus. Lai atgūtu automašīnu, prasītājas darbiniekam bija jādodas uz Poliju, jākārto ar automašīnas atgūšanu saistītās formalitātes, jānogādā automašīna atpakaļ Latvijā (lietas 85.-87.lapa). Atbildētāja pārstāvis minētos paskaidrojumus pēc būtības neapstrīdēja, norādīja, ka uzskata, ka līgumsods ir pārmērīgs.

Civillikuma 1717.pants noteic, ka līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, taču tam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei.

Ar pušu starpā noslēgtā nomas līguma 7.7.punktu puses vienojušās par līgumsodu, kas nomniekam jāmaksā, ja transportlīdzeklis tiek konfiscēts, 2857,14 euro apmērā un jātlīdzina visi zaudējumi, kas saistīti ar transportlīdzekļa atgūšanu.

Pēc tam, kad nomātais transportlīdzeklis atbildētāja pretlikumīgas rīcības dēļ tika aizturēts Polijā, puses vienojās par konkrētu no līguma izrietošu līgumsoda apmēru, ņemot vērā atbildētāja izdarītā pārkāpuma būtiskumu un ar to saistītos prasītāja zaudējumus, kas saistīti ar transportlīdzekļa atgūšanu.

Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Ņemot vērā, ka atbildētājs ar īpašu vienošanos apņēmies izmaksāt prasītājai līgumsodu šādā apmērā, puses, brīvprātīgi vienojoties, ir novērtējušas no līguma izrietošās saistību neizpildes sekas, to apmēru, radušos zaudējumus, tiesa atzīst, ka pie šādiem apstākļiem tiesai nav pamata iejaukties pušu nolīgtajā, par ko puses ir brīvi paudušas savu gribu.

Civillikuma 1645.pants noteic, ka neuzmanība ir rupja, ja kāds rīkojas augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, vai mazāk rūpējas par viņam uzticētām svešām lietām un darīšanām, nekā par savām paša, vai arī uzsāk tādu darbību, kuras kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt viņam nezināmi. Zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisku seku ziņā rupja neuzmanība pilnīgi pielīdzināma ļaunam nolūkam.

Tiesa arī atzīst, ka atbildētāja rīcība, veicot pretlikumīgas darbības ar prasītājai piederošo automašīnu, ir vērtējama kā rupja neuzmanība, kas pielīdzināma ļaunam nolūkam.

Civillikuma 1724.[1]pants noteic, ka tiesa samazina pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu, vai ņemot vērā citus apstākļus.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka, ņemot vērā atbildētāja rīcību un viņa saistību neizpildīšanas sekas, pie šādiem apstākļiem līgumsoda samazināšanai tiesas ieskatā nav pamata.

Lietā nav strīda par to, ka 2015.gada 16.septembra nomas līguma pielikumā atbildētājs apņēmies samaksāt SIA „Baltic export" tulkojuma izmaksas EUR 110 (lietas 15.lapa), ko atbildētājs nav samaksājis. Atbildētājs minēto parādu nav apstrīdējis, apelācijas sūdzībā nav izteicis iebildumus par to, ka maksājumu būtu veicis, jeb tas būtu aprēķināts nepareizi.

Civillikuma 1753.pants nosaka, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Civillikuma 1756.pants nosaka, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu vai uz likumu. Civillikuma 1946.panta pirmā daļa noteic, ka procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Prasītāja procentus ir aprēķinājusi par laika periodu no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 6.oktobrim. Tiesa atzīst, ka nokavējuma procenti aprēķināti pareizi, līdz ar to prasība šajā daļā ir apmierināma, jo atbildētājs /pers.D/ir pieļāvis nokavējumu, nesamaksājot tulkojuma izmaksas EUR 110 līdz 2015.gada 21.septembrim, kā puses bija vienojušās.

Līdz ar rminēto prasība ir apmierināma un no /pers.D/par labu SIA „Baltic export" ir piedzenams parāds EUR 110, līgumsods 2000 EUR, likumiskie nokavējuma procenti EUR 6,88 par laika periodu no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 6.oktobrim.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu prasītājam ir nosakāmas tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no neatmaksātās parāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu SIA „Baltic export" nosakāmas tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no parāda summas EUR 110 līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Civillikuma 1754.pants nosaka, ka procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālparāds.

Civillietu tiesu kolēģija norāda, ka pirmās instances tiesa kļūdaini noteikusi prasītāja tiesības saņemt nokavējuma procentus no piedzītās līgumsoda summas, kas nav atzīstams par parādu Civilikuma 1754.panta izpratnē.

Ņemot vērā šajā spriedumā norādīto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa prasību par parāda un līgumsoda piedziņu apmierinājusi pamatoti, nav pārkāpusi tiesību normas, kas nosaka paziņot atbildētājam par lietas izskatīšanu, līdz ar to apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar būt par pamatu pirmās isntances sprieduma atcelšanai un lietas nosūtīšanai izskatīšanai no jauna pirmās instances tiesā.

Civilprocesa likuma 41.pants nosaka, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājai piedzenama samaksātā valsts nodeva EUR 317,53 (lietas 8.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 4,70 (lietas 9.lapa), kopā – EUR 322,23.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu un 42.pantu no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 1,56 EUR apmērā par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu (lietas 72., 84.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu nosakāms 10 dienu sprieduma labprātīgas izpildes termiņš.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.- 434.pantu, Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers.D/, personas kods /personas kods/, par labu SIA „Baltic export", reģistrācijas Nr.40103513690, parādu EUR 110, līgumsodu 2000 EUR, likumiskos nokavējuma procentus EUR 6,88 par laika periodu no 2015.gada 22.septembra līdz 2016.gada 6.oktobrim un tiesāšanās izdevumus EUR 322,23, kopā - EUR 2439,11 (divi tūkstoši četri simti trīsdesmit deviņi euro un 11 centi), samaksu veicot SIA „Baltic export" norēķinu kontā Nr.LV28PARX0013950510001, AS "Citadele banka".

Noteikt SIA „Baltic export" tiesības saņemt likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no parāda summas EUR 110 līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Piedzīt no /pers.D/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 1,56.

Noteikt termiņu labprātīgai sprieduma izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā paredzētajos gadījumos trīsdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 4.decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Belicka
Tiesnese S.Maršāne
Tiesnese I.Skudra